

forrás

Külön- gyűjte- mények

Régi könyvek

Az egyetemi könyvtár egyik legértékesebb külön-gyűjteménye a régi könyvek és kéziratok tára. A gyűjtemény az 1700 előtti külföldi könyveket és az 1850 előtti magyar nyelvű kiadványokat tartalmazza. Itt tárolják a régi, egyetemi vonatkozású kéziratokat, az egyetem neves tanárainak, kutatóinak publikációit, kéziratát, levelezéseit. Az egyetemi könyvtár alapfeladatainak ellátásán kívül kutatómunkát is végez, a könyvtári informatika mellett a régi könyvek terén.

Egyetemi gyűjtemény

A könyvtár ebben a külön-gyűjteményben tárol minden olyan dokumentumot, adatot, amely az egyetem tevékenységére vonatkozik. Éppen a napokban fejezik be az egyetem Szegedre telepítésének hetvenötödik évfordulójára készített ünnepi almanach szerkesztési munkálatait. Az egyetemi gyűjteményben gondozzák az oktatók tudományos munkásságára vonatkozó adatokat és a tanárok publikációit.

Ligeti- hagyaték

A külön-gyűjteményt Ligeti Lajos, az egyetem egykori altajszintika professzora hagyta az egyetemre. A gyűjtemény olyan könyveket, kiadványokat, publikációkat és kutatási eredményeket tartalmaz a magyar és a mongol őstörténet, a tibetisztika tárgykörében, amelyek egyenként is európai különlegességnek számítanak. A gyűjtemény így felbecsülhetetlen értékű az őstörténet és a történelmi nyelvészet kutatói számára. A dokumentumokat nem csak a tudományegyetem altajszintika tanszékének kutatói és hallgatói használják.

A Szegedi Élelmiszeripari Főiskola különleges helyzetben van a régióban: az intézmény az egyedüli, amelyik élelmiszeripari képzéssel foglalkozik. A főiskola életében a közeljövőben olyan változások várhatóak, melyek nemcsak a megyében, de az egész országban is megerősíthetik az intézmény pozícióját.

Idén a szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Kar több olyan pályázatot is elnyert, melyek az intézmény jövője szempontjából igen fontosak. A FEFA-pályázatról 26 millió forint jön majd, amelyet az oktatási-kutatási bázis infrastrukturális fejlesztésére fordítanak. Ennek egy része a gépészmérnöki képzés fejlesztésére (rezgésdiagnosztikai és számítógépes tervezői labor tervezés) jutna, más része pedig egy új szak, a terméktervezői képzés feltételeinek megteremtésére fordítanak.

Helygondok az egyetemi könyvtárban Egymillió kötet

Szüneti idill az egyetemi könyvtárban. Vizsgaidőszakban „a csilláron is lógnak.” (Fotó: Révész Róbert)

Különös kettősség jellemzi az utóbbi időben a József Attila Tudományegyetem Könyvtárát. Pályázati pénzekből olyan számítógépes rendszert építettek ki, mely egyedülálló a hazai egyetemek között, a bútorzatot is sikerült kicserélni, liftet is építettek, előfizettek jónéhány elektronikus adatbázisra. A pályázatok csak egyetlen dologra nem jők; nem lehet belőlük arra költeni, ami egy könyvtár esetében a legfontosabb lenne – a könyvvállomány gyarapítására. Amíg tehát dicséretes ütemben fejlődik a könyvtári hi-tech, a legolvasottabb könyvekből nem tudnak beszerezni elegendő példányt.

– Fonák helyzet, hogy a törvény szerint nyilvános könyvtár vagyunk, a beiratkozást senkitől sem tagadhathatjuk meg, a költségeinket mégis kizárólag az egyetem állja – mondja Mader Béla igazgató.

– Eddig még csak boldogultunk, mert a minisztérium biztosította, hogy egy teljes magyar köteles példánysort ingyen megkaptunk. Ez a kedvezmény idén januártól megszűnt, ami 6-8 millió forint többletkiadást jelent a könyvtárnak. Ehhez járul még a harminc százalékos könyvár-emelkedés. Márpedig egy könyvtár elsődleges feladata az állománygyarapítás, egy egyetemi könyvtár köteles beszerezni minden olyan hazai dokumentumot, amely az oktató-kutató munkához szükséges. Ráadásul a hallgatók manapság már idegen nyelveket beszélnek, természetes számukra, hogy külföldi szakirodalmat olvasnak, ezt is biztosítaniuk kell.

– Tandíjas rendszerben, ha a hallgatók fizetnek azért, amit az egyetemről kapnak, nemcsak az oktatás színvonalával kapcsolatban lehetnek elvárásaik, hanem a könyvtárral szemben is. Mi viszont ott tartunk, hogy egy száz éves intézménynek mindössze egy-két példányt tudunk biztosítani a kötelező olvasmányokból, holott a nemzetkö-

zi norma szerint tízet kellene. A könyvtárnak komoly gondot okoz a helyhiány. Sem a könyveket, sem az olvasókat nem tudják megfelelően elhelyezni. Jelenleg kétszáz ezer olyan könyv van a pincében, amit a szabadpolcon kellene tartani – ez jóval egyszerűbbé tenné a kölcsönzést is.

A hallgatók pedig csak jönnek, jönnek; a kilencvenes évek elején ötezer beiratkozott olvasója volt a könyvtárnak, most tízezer. Öt évvel ezelőtt két-háromszáz fordultak meg a könyvtárban naponta, most ezer fölött van a látogatói létszám. Mivel az SZOTE-n nincs hallgatói olvasóterem, az orvostanhallgatók 40-50 százaléka beiratkozik a tudományegyetem könyvtárába. Egyszerre 350 olvasót tudnak leültetni, de csúcsidőben ennél jóval többen vannak, vizsgaidőszakban épp csak a csilláron nem lógnak a hallgatók. A jelenlegi olvasótermi férőhely a nemzetközi normáknak még a tizedét sem éri el. A könyvtár kétezzer folyóiratot járát és

évente kilenc-tízezer könyvet vásárol. Jelenleg közel egymillió kötet van.

– A könyvtár helyproblémáinak megoldására több tervet is kidolgoztak – mondja az igazgató. – A legrealisabbnak az az elképzelés tűnik, amely szerint a könyvtár megkapná a teljes központi épületet, a mögötte levő óvodaudvaron pedig felépítenének egy négyezer négyzetméteres könyvtárat. A két egységet az alagsorban, a földszinten és az emeleten hidak kötnék össze. Az új épületben alakítanák ki a nagyobb olvasótermet és a szabadpolcokat, a jelenlegiben maradnának az irodák, a külön-gyűjtemények és a kisebb kutatószobák. A könyvtár összerülete így tíz és fél ezer négyzetméter lenne. Ezt a tervet megvitatta az Universitas igazgatósága, a város közgyűlése pedig jóváhagyta a telek felhasználását. A térbeli terjeszkedés végre azt is lehetővé tenné, hogy a jelenleg 130 kis egységben szétszórt könyvtári állomány egy helyre kerüljön.

Keczer Gabriella

Az áltudomány ellen

Áltudomány-ellenes bizottság létrehozásán munkálkodik a Magyar Tudományos Akadémia. Megállapították ugyanis, hogy a ráció világszerte ostromállapotban van, szinte minden tudományterület fejlődését riasztó mennyiségű áltudományos hordalék kíséri. Az emberi pszichikum rendkívül fogékony a hiedelmekre, a sajtó egy része pedig gerjeszti és terjeszti a népbuttitást.

– Amikor Uri Geller az Interneten keresztül készült kanalat hajlítani, nem lehetett arra várni, hogy a népbuttítás magától megszűnjön – fejtette ki Ádám György akadémikus, a bizottság szervezője nemrég a SZAB-klubban.

Az akadémikusok testülete tudatában van a valódi tudomány művelőinek felelősségével, ezért döntött úgy, hogy létrehoz egy bizottságot, mely kidolgozza a megfelelő stratégiát. Az áltudomány népszerűségének alapvető okát abban látják, hogy az emberiség ismeretei számos téren még ma is hiányosak, a tudásvákuumban pedig könnyen megtelepednek azok a tanok, amelyek egyszerű, és tudománytalan voltak miatt nem cáfолható magyarázatokat kínálnak a különféle jelenségekre. Ráadásul vannak olyan pszichikai tulajdonságok – pozitívok és negatívok egyaránt –, amelyek hozzájárulnak a hi-

edelmek kialakulásához és terjedéséhez. A telepikus élményeknek például valós fiziológiai alapja van, az emberi gondolkodás pedig hajlamos arra, hogy véletlenül szerűen egymás mellé kerülő eseményeket ok-okozati összefüggésbe hozzon. A pszichikum megbetegedése viszont olyan szorongásos, téveszmés állapot kialakulásához vezethet, amely – az akadémikus szerint – a profétákra, fenoménekre jellemző. Az áltudományok terjedésének harmadik oka a sajtó és a valódi tudományok művelőinek magartásában keresendő.

A tudós szerint a sajtó egy része kihasználja azt, hogy a közönség egy része labilis pszichikumú. A tudósok pedig gőgösen elzárkóznak az elől, hogy vitába szálljanak az áltudományok művelőivel.

Pedig az irracionális hiedelmek a tudomány köntöskébe bújva jelennek meg, annak terminológiáját használják. Ráadásul, míg a tudomány jellemzője az állandó kételkedés, az állítások többszörös ellenőrzése, addig az áltudományok megkérdőjelezhetetlen állításokkal operálnak, és kerülnek az ellenőrzést. Így jóval nagyobb eséllyel jutnak el a közönséghez, különösen akkor, amikor a tudományos népszerűsítő, ismeretterjesztő műsorok teljesen eltűntek a televízió képernyőjéről.

K. G.

Müller Miklós életművéről

• Munkatársunktól

A József Attila Tudományegyetem Hispanisztikai Tanszéke és a Szegedi Akadémiai Bizottság Filozófiai Bizottsága ma délután 17 órai kezdettel könyvbemutatót rendez a SZAB Dóm téri székében.

A rendezvényen az orosz-házi születésű, Szegedről elszármazott világhírű spanyol fotóművész, Müller Miklós életművéről az Ovidioi

Egyetem (Asturias, Spanyolország) és a József Attila Tudományegyetem történelmi együttműködésének eredményeként megjelent spanyol kötetet mutatják be a könyv összeállítói: dr. José Girón, az Ovidioi Egyetem professzora és dr. Anderle Ádám, tanszékvezető egyetemi tanár (JATE). Az ülés szakon megnyitót mond dr. Ruzsoly József tanszékvezető egyetemi tanár (JATE).

Szeged-Vásárhely társulás Két képzés egyesül

A nyert pénzből akkreditáltatják majd a technológia szakhoz tartozó lisztminőség, illetve élelmiszerminőség, illetve élelmiszerminőség, és fejlesztik a vállalkozó-menedzser szak feltételeit is.

A nyert pályázatok közül Magyarországon is unikum lesz az a terv, amit a PHARE-program keretében elnyert 100 ezer ECU-ból fogynak a szegedi főiskolán elkészíteni. A felsőfokú élelmiszeripari szakképesítést adó két éves (post-secondary) képzésre szóló modellt az országban egyedül a szegediak dolgozhatják ki. Ennek alapján 1997. végére a Nyugat-Európában régóta igen elterjedt oktatási formát itthon először a szegedi főiskola akkreditáltathatja és próbálhatja ki.

További 140 ezer ECU jut majd a PHARE pénzből

a SZÉF-nek arra, hogy a gyakorlati oktatási kapcsolatát továbbfejlessze. A SZÉF főigazgatója, dr. Szabó Gábor szerint ez azt jelenti, hogy az eddigi „ad-hoc” rendszer (külföldi tulajdonú cégekhez nem volt könnyű gyakorlati oktatásra bevinni a hallgatókat) megváltozik. A főiskoláról felkínálják majd az élelmiszeripari cégeknek azt a lehetőséget, hogy a leendő munkatársakat ne a hat hónapos próbaidőn próbálják ki saját pénzükből, hanem már hallgatóként, a főiskolai gyakorlati képzésen.

Ugyanakkor a német Albstadt-Sigmaringen Műszaki Főiskola és a holland Larenstein Nemzetközi Mezőgazdasági Főiskola segítségével új szakirányok (számítástechnika, informatika és logisztika, illetve agro-

biznisz és környezetgazdálkodás) indulhatnak a jelenlegi szakokon belül.

Ami a főiskola élelmiszeripari képzésének finanszírozását illeti, az egyetlen járható útnak továbbra is azt tartják, amelyen éveken keresztül elindultak: szervezetenként elszakadni a budapesti anyagegyetemtől, de a szakmai kapcsolatokat megtartani vele.

Ennek mindenképpen be kell majd következnie, hiszen a módosított felsőoktatási törvény a helyi egyetemi szövetségeket részesíti majd előnyben a normatív finanszírozási elvekkel. (A jelenlegi, bázisszemléletű finanszírozás az anyagegyetemmel szemben sokszor igen hátrányos helyzetbe hozza a főiskolát, akár finanszírozásról, akár elvonásokról van szó.)

Ha Szeged és Vásárhely társulásából megszületik a két karral működő Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Főiskola, akkor az új önálló intézmény alapító tagja lesz a Szegedi Felsőoktatási Szövetségnek.

A főigazgató szerint a szövetség azzal gazdagodik majd, hogy műszaki-, illetve agrárképzés is kerül a szegedi palettára, a főiskola pedig azzal, hogy az egyetemmel lesznek szakmai (élelmiszertudomány, agroökológia, környezetgazdálkodás) kapcsolódási pontok. Dr. Szabó Gábor nem tart attól, hogy az integrációval az új főiskolán szakok vagy tanszékek szűnnek meg. A magyar élelmiszeripari gazdaság hazai ipar 25 százalékát jelenti, s ez valószínűleg a jövőben sem fog csökkenni, tehát erre a területre mindig kell majd szakember, a terv szerint az ÉMF által majdan nyújtott képzésnek pedig „nem lesz párja” Szegeden.

Panek József

Egymásnak teremtve

A Csongrád megyei élelmiszeripari oktatás hamarosan olyan felsőoktatási intézménnyel dicsekedhet majd, ahol az alapanyag termeléstől a feldolgozásig a teljes agrár-élelmiszeripari vertikum képzése egy helyütt folyik. Pontosabban egy főiskolán, hiszen a szegedi élelmiszeripari és a vásárhelyi mezőgazdasági főiskolák között már fúziós szándéknyilatkozat született. Ennek nyomán létrejöhöz az Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Főiskola, mely szakmai kapcsolatát megtartja a jelenlegi két anyagegyetemmel (Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Debreceni Agrártudományi Egyetem), ám szervezetenként önálló lesz.

A fúzióval mindenki jól jár, mondja dr. Szabó Gábor főigazgató, hiszen egyedülálló felsőoktatási intézmény jönne létre, melyben együtt oktatnának a nyersanyag termelésétől a feldolgozásig mindent és melynek szakirányait „az Isten is egymás mellé teremtette”. Az egyesüléssel kapcsolatban jelenleg megvalósíthatósági tanulmány készül.

A szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Karon egyébként jelenleg 3 szak, és több szakirány működik. A jelentkezők élelmiszertudomány, élelmiszeripari gépész és vállalkozó-menedzser szak között választhatnak. A továbbképzési kínálatban is több szak szerepel.

P. J.